KÕIGI MAADE PROLETAARLASED, ÜHINEGE!

TALLINNA POLÜTEHNIK

TPI PARTEIKOMITEE, REKTORAADI, KOMSOMOLIKOMITEE JA AMETIÜHINGUKOMITEE HÄÄLEKANDJA

Nr. 12 (1233) Reede, 3. aprill 1987 2 kop.

TUNNUSTUS

24. märtsil võis TPI-s kohata tudengeid kõigist vabariigi kõrgkoolidest. Ühte VI korpuse auditooriumisse kogunesid 1986. aasta vabariikliku ühiskonnateaduste alaste üliõpilastööde konkursi laureaadid.

✣ Heimar Peremees annab kätte diplomi KÜ-101 üliõpilasele Sigrid Läätsele.

Avasõnad ütles Kõrg- ja Keskerihariduse Ministeeriumi ühiskonnateaduste osakonna juhataja **KUNDER KULLI.** Seejärel tervitas kokkutulnuid TPI õppeprorektor professor **MATI GRAF,** kes tegi ka lühikese tagasivaate NLKP KK peasekretäri M. S. Gorbatšovi kohtumisest TPI tudengitega.

1986. aasta vabariikliku ühiskonnateaduste ja ÜLKNÜ ajaloo ning kaasaegse rahvusvahelise noorsooliikumise alase konkursi tulemustest tegi kokkuvõtte kõrg- ja keskerihariduse ministri esimene asetäitja **HEIMAR PEREMEES.** Tööde aste oli suhteliselt hea, kuid eriliseks rahuloluks pole siiski põhjust. Võrreldes varasemate aastatega ei olnud märgata edasiminekut.

Ministri esimene asetäitja informeeris kuulajaid ka 1986. aasta üleliidulise ühiskonnateaduste alase konkursi tulemustest. Meie vabariigi viiest osalejast kolm pälvisid seal autasu.

Ürituse programm jätkus valikuga paremateist üliõpilastöödest. **ANU UUS** TRÜ-st esines teemal **«Üliõpilaskonna elulaadist läbi sotsiaalse aktiivsuse prisma».** (I preemia teadusliku kommunismi sektsioonis). Tulevane arhitekt **RAUL KÕLLAMAA** pidas sõnavõtuks antud aega liiga lühikeseks, et rääkida nii keerulisest probleemist nagu seda on **«Postmodernism kui ajastu ideelisloominguline interpretatsioon»** (II preemia filosoofia sektsioonis) ning asendas selle kirjanduslik-filosoofilise traktaadiga lemmikkirjaniku M. Traadi loomingust.

Tudengite järel sai sõna filosoofiateaduste kandidaat **EDGAR SAVISAAR,** kelle ettekannet NSV Liidu siseprobleemidest kuulati suure tähelepanuga.

Presiidiumilaual aga ootasid omanikke aukirjad ja diplomid. Need andsid tudengitele kätte nistri esimene asetäitja **Heimar Peremees** ja ELKNÜ Keskkomitee sekretär **TOIVO SIKK.** Tudengitele meeldis väga, et moraalse stiimuli kõrval ka materiaalset ergutust ei unustatud.

Nüüd aga pikemalt tipikate saavutustest: TPI osutus parimaks kõrgkooliks ühiskonnateaduste alaste referatiivsete tööde osas. 14-st üliõpilasest sai 11 konkursi laureaadi tiitli! Uurimuslike tööde osas oli aga ülekaalukalt parem ülikool. Viiest väljaantud I preemiast läks neli TRÜ-sse ja vaid üks TPI-se. Neist **NORA IHLBERGI** töö **«Majanduslik eksperiment NLKP XXVII kongressi seisukohtade valgusel»** (tead. juh. dots. **L. Möldre**) võitis NLKP ajaloo sektsioonis. Hinnatav on ka **ANDRUS VEIDE** II koht filosoofilise uurimuse eest teemal **«Isiksuse kujunemine».** TPI parimateks uurimuslike tööde juhendajateks tunnistati professor **K. Hallik,** dotsent **L. Möldre** ja dotsent **R. Mikenberg.**

Sõnavõttude ja autasustamiste vahele mahtus ka väike kontsertkava. Konservatooriumi tudengid vanemõpetaja **E. Kärveti** lauluklassist tõid oma esinemisega meeldivat vaheldust. Üritusele panid punkti laulud TPI kammerkoorilt.

Tudengi pilguga asja hinnates peaksin paremaks korraldusvormi, kus ametlikule autasustamistseremooniale ja sõnavõttudele oleks järgnenud vestlusring ja tudengitaidlus pisut vähem ametlikus miljöös. Küllap jutuainet oleks leidunud.

ANU OGA, KÜ-101

* Üliõpilased ja juhendajad.

✣ Esinejad konservatooriumist.

LAUPÄEVAKUSTAAP

Parteikomitee istungil 2. aprillil kinnitati 18. aprillil toimuva laupäevaku staap. Staapi kuuluvad:

F. MÄGUS — staabiülem
E. SEPPEL — asetäitja
K. PÕDER — asetäitja
A. KOEL — asetäitja.

LIIKMED:

R. Melnik, E. Nossenko,
U. Viik, V. Loigom, A. Annus,
A. Laansoo, R. Reile,
A. Randlepp, M. Koppel.

Teaduskonna parteiorganisatsioone kohustati moodustama teaduskondade töögrupid laupäevaku organiseerimiseks. Töögruppide etteotsa soovitati valida teaduskonna komsomoliliidreid. Tööjõuvajadusest teat. **A-II-127, telefon 53 29 61.**

MÄÄRUSED KÕRGKOOLI UUTMISEST

«TP» eelmises numbris selgitas ja kommenteeris teadusprorektor professor I. Kleis NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrust «Kõrg- ja keskerihariduse uutmise põhisuunad», mis avaldati keskajalehtedes 21. märtsil.

Seejärel on publitseeritud mitmed täpsustavad määrused: «Abinõudest kõrgharidusega spetsialistide ettevalmistuse ja rahvamajanduses kasutamise kvaliteedi parandamisest» (25. III), «Abinõudest teaduslik-pedagoogilise ja teaduskaadri ettevalmistamise ja kasutamise parendamisele» (26. III), «Kõrgkooliteaduse osa tõstmisest teaduslik-tehnilise progressi kiirendamisel, spetsialistide ettevalmistamise kvaliteedi tõstmisel» (27. III), «Kõrgkooli töötajate palga tõstmisest» (28. III) ja «Abinõudest aspirantide, üliõpilaste ja keskeriõppeasutuste õpilaste materiaalse ja elamu-olmetingimuste parandamisest» (29. III). Kahe viimase määruse väljaandjate hulgas on ÜAÜKN, viimase puhul ka ÜLKNÜ Keskkomitee.

Neis määrustes täpsustatakse paljuski põhisuundi, tuuakse ära arve, kvantitatiivseid näitajaid. Elluviimist on ette nähtud alata 1987. a. ja põhiliselt lõpule viia käesoleva viisaastaku jooksul.

I Väheneb erialade arv, suureneb, pärast atesteerimist II kursuse lõpul, diferentseerimine vastavalt tulevtasele töö suunale: tehnoloog, konstruktor, teadlane jm. Tudengitele, kellel on kalduvust teaduslikule ja tehnilisele loomingule, nähakse ette individuaalplaanid õpingu pikenemisega 6 aastani, s. h. teadusliku stažeerimise vormis. Kõrgkoolidel on õigus 15% õppeaega kulutada õppeplaanides ja programmides vastava eriala uusimate saavutuste tutvustamisele.

Üliõpilaste iseseisva töö õppe-metoodiline juhendamine on õppejõu töö vorm; 12 tundi nädalas I—III kursusel, 16 tundi vanematel kursustel.

13. viisaastakul on õppejõudude ja üliõpilaste suhe ette nähtud päevases õppevormis 1:8, õhtuses 1:15, kaugõppes 1:35. Kuni selle tasemeni jõudmiseni õppejõudude arv ei vähene.

Kuvariõppus nähakse tehnilistes ja majanduslikes kõrgkoolides viia vähemalt 250—300 tunnini, teistes kõrgkoolides 100 tunnini.

Mitmeid soodustusi on kõrgkooli astumisel nendel noortel, kes on vastaval erialal juba töötanud.

1987.—88. a. jooksul toimub kõrgkoolide teaduskondade ja kateedrite atesteerimine. Selle alusel suletakse õppeasutuste võrgu need lülid, kus pole kvalifitseritud kaadrit.

II Kaadri peamiseks ettevalmistuse vormiks peab olema statsionaarne aspirantuur. Sinna suunatakse esijoones noori, kellel on loomingulisi saavutusi. Kõrgema kvalifikatsiooniga spetsialiste ette valmistada peamiselt 3-aastase doktorantuuri vormis. Doktorantidele säilitatakse palk kuni 300 rublani kuus. Reorganiseeritakse teaduslikke kraade omistavad nõukogud, vajaduse korral luuakse regionaalsed spetsialiseeritud nõukogud. Nähakse ette lihtsustada dissertatsioonide kaitsmisele esitamine ja lühendada nende läbivaatamise tähtaegu. Kõrgkooli dotsendi ja professori kraadi omistab NSV Liidu Kõrg- ja Keskerihariduse Ministeerium. Tema annab ka preemiaid parimate saavutuste eest õppe-kasvatus ja teaduslik-metoodilise töö eest — aastas 20 esimest preemiat à 1000 rubla, 30 teist preemiat à 750 rubla, 50 kolmandat preemiat à 500 rubla.

III. Kõrgkooliteaduse osakaalu suurendamiseks nähakse ette mitmeid abinõusid, seehulgas selle lülitamine VMNi teaduse ja tehnika kompleksprogrammi ülesannete lahendamisse. Tihendada sidemeid kõrgkoolide ja ettevõtete vahel. Suurendada 3—4 korda lepingulisi konstruktor-tehnoloogilisi ja katse-eksperimentaalseid töid. Kõrgkoolide saavutuste juurutamisest saadud kasumist eraldada osa kõrgkoolile. Kõrgkooli isemajandavate ettevõtete kasumeist jääb 75% nende käsutusse.

IV Nähakse ette kõigi kõrgkooli töötajate kategooriate palkade tõusu. Lubatakse kohakaaslus 50% ulatuses ametipalgast (v. a. õppejõud). 1988. aastast ei kinnitata haldusaparaadi arvulist koosseisu. Samast ajast viiakse juhtivate, insener-tehniliste jt. töötajate ja teenistujate osas sisse palgafondi normatiivid. Kuni 2% palgafondist võib kasutada preemiateks. Need ei või ületada 40% ametipalgast. Palgafondi kokkuhoid ei too kaasa selle vähenemist järgmisel aastal.

Tõusevad dotsentide ja professorite pensionid. Nad võivad töötada veerandkoormusega või tunnitasu alusel, saades koos pensioniga aga mitte üle 350 rubla kuus.

V 1. septembrist 1987 suurenevad ainult «viitele» õppivate üliõpilaste stipendiumid 50%, «neljadele» ja «viitele» — 25%. Aspirandid saavad kuni 110—150 rubla sõltuvalt varasemast tööstaažist ja teistest teguritest. Nimelised stipendiumid üliõpilastele on 100—130 rubla, aspirantidele 180 rubla. Stipendiumitega kindlustatakse orvud ja teised vanemateta lapsed. 5% stipendiumifondist on ette nähtud materiaalse abi osutamiseks ajutiselt majanduslikesse raskustesse sattunud üliõpilastele ning heade tulemuste eest ergutamiseks.

Nähakse ette mitmeid meetmeid üliõpilaste olmetingimuste parendamiseks, s. h. ühiselamuis.

VANA VIISI EDASI EI SAA

Korduvalt on tõestatud, et me elame pidevalt muutuvas ühiskonnas. Olgugi, et mööda spiraali ja aegamisi, pürgib ta ikka ja järjepidevalt täiuslikkuse poole. Kõik plahvatuslikud pöörded on enamasti toimunud siis, kui vana viisi edasi elada ei saa.

Praegu on sellises ohtlikus olukorras **meie instituudi ühiselamud.**

KUI KAUA VÕIB SEE KESTA?

Juba on saanud moeasjaks tegeleda nn. «ühiselamuprobleemidega». Lõpmatuseni on kutsutud üles hoidma kõigi ühisvara, suhtuma peremehetundega oma ajutisse kodusse, mitte häirima naabrite öörahu jne. Keelatud on ilmuda ühiselamusse ebakaines olekus ja tuua sinna alkohoolseid jooke, kuid seda tehakse siiski. Räägitud on kõigest sellest paljudes pädevates organites, on korraldatud koguni teaduslik-praktilisi konverentse, kuid märkimisväärset lahendust pole seni leitud veel ühelegi kitsaskohale. Äärmusse kaldudes võib öelda, et nagu peavalule peetakse parimaks ravimiks giljotiini, saaks ka ühikaprobleemidest lahti koos ühiselamute kaotamisega.

Üheks käesoleva situatsiooni (pseudo?) lahenduseks on **suurte lootuste asetamine üliõpilaste omavalitsusele.** Omavalitsus võib tunduda päästerõngana, kuid tegelikult on asi sootuks komplitseeritum.

KES ON HUVITATUD OMAVALITSUSEST?

Ühiselamuprobleemide lahendus peab olema selline, mis rahuldaks nii tudengeid kui ka neid ümbritsevat ühiskonda. Ühiselamu asukad pole rahul sellega, et WC-d pole kasutamiskõlblikud või siis ei jätku kõigile vajalikku inventari. Samuti protestitakse kõikvõimalikke kontrolliijate vastu. Instituudi administratsiooni on aga juba viimase võimaluseni tüüdanud ühikates toimuvad vandalismiaktid ja signaalid, mis teatavad järjekordsetest hundijalaveega segatud intsidentidest. Selles, et seni veel asjad paremuse poole ei liigu, kiputakse süüdistama ametiühinguja komsomoliorganisatsiooni.

Rektoraat on valmis tudengiomavalitsusele suuri volitusi andma ja mitmete nõudmiste osas vastu tulema, kuid, nagu tähelepanekud kinnitavad, ei näe asjade selline käik tudengeid endid üldse huvitavat.

Järgnevalt püüan seda küsimust valgustada üliõpilaste ametiühingukomitee esimehe seisukohalt.

MIDA ON SENI TEHTUD OMAVALITSUSE ÕIGUSTE LAIENDAMISEKS?

Kui saime möödunud aasta novembris üleliidulised ühiselamu põhimääruse ja sisekorra eeskirjad, siis koostasime sellest (võttes aluseks ka meie oma ühiselamute dokumentide eelmised variandid) TPI ühiselamutele sobivate põhidokumentide projektid. Neid tutvustati majanõukogudele, kusjuures III ühiselamu nõukogu esitas omapoolsed täiendused, mis sisaldasid konkreetseid omavalitsuse tegevusalgoritme. Samuti arutati projekt läbi ja esitati täiendused ametiühinguaktiivi seminarlaagris ning komsomolikomitees. Omapoolsed ettepanekud tegid TPI parteikomitee ja rektoraadi esindajad. Lõpuks avaldati täiendatud ja parandatud projekt üldiseks aruteluks ajalehes «Tallinna Polütehnik» eestikeelses variandis 24. detsembril ja vene keeles 9. jaanuaril.

Avaldamise eesmärgiks oli kaasta tudengkond n. ö. «eluküsimuse» lahendamisse. Lootsime kohata laialdast vastukaja, kuid tudengeid ei paista nende elamistingimused nähtavasti eriti huvitavat. Ajalehes avaldasid oma arvamused vaid Tiia Vabamäe TE-41-st ja hoopis linnakorteris elav kaugõppetudeng Alar Õige.

Ettepanekud, mis jõudsid aü komitee kõrvu, võib üldistada järgnevalt:

* **muuta valvuriputkade konstruktsioon vastupidavamaks,**
* **hoida köögid pidevalt lukus ja jagada võtmed vaid oma korruse tubadesse.**
* **viia jõusse korruse elanike kollektiivne rahaline vastutus inventari eest,**
* **valvurikohtade komplekteerimisel üliõpilastega ei ole mõtet,**
* **ühiselamu nõukogul tuleks luua kassa inventari uuendamiseks ja remondiks,**
* **korrarikkujad heita otsekohe ühiselamust välja.**

Juristiga konsulteerimisel osutusid aga mitmed neist seadusvastaseks. Näiteks ei ole lubatud enne õppeaasta lõppu ühiselamust välja tõsta ja seaduslikult ei saa rakendada ka korruse elanike kollektiivset rahalist vastutust ning majanõukogu kassa loomist. Otstarbekas ei ole ilmselt ka valvuri jaoks kindlust ehitada.

KUIDAS ÜLIÕPILASED ISE ASJASSE SUHTUVAD?

Nagu selgus eelnevast, ei olnud uute ühiselamu põhidokumentide arutelu eriti aktiivne. Samal ajal toimusid aga sündmused, mis täielikult kinnitasid, et nii enam edasi minna ei saa ega või.

Näiteks majandusteaduskonna omavalitsuse liidrid, selle asemel et midagi ette võtta olukorra parandamiseks, organiseerisid joomingu väikepereelamus. Samuti toimusid taolised, kuigi väiksemate mõõtmetega intsidendid II ja III ühiselamus.

Väga passiivselt suhtusid üliõpilased ühiselamu üldkoosolekutesse. **Näiteks oli III ühiselamu koosolekul tudengitega kohtuma tulnud 7 instituudi administratsiooni esindajat eesotsas halduseprorektori abi sm. Ellen Nossenkoga. Neid võtsid vastu vaid 9 üliõpilast, enamikus majanõukogu liikmed.** II ühiselamu koosolekul oli administratsiooni pool veelgi esinduslikum: 8 esindaja seas automaatika- ja energeetikateaduskonna prodekaanid dotsendid U. Tamm ja V. Loigom. Tudengeid kogus kah 8... Otstarbekaks peeti koosolek edasi lükata.

Niisiis üliõpilaste suhtumisest võib järelduse igaüks ise teha.

MIS SAAB EDASI?

On kaks võimalust: kui olukord paraneb, siis on kõik hästi, kui ei parane, siis on... üks võimalus: olukorda tuleb parandada!

Siinjuures on aga jällegi kaks võimalust. Kas luua teovõimeline üliõpilaste omavalitsus või viia ühikatesse sisse alalised miilitsa valvepostid, rakendades sõjaväelise distsipliini.

TPI rektoraat, parteikomitee, komsomolikomitee ja ametiühingukomitee on küsimust arutanud ja jõudnud seisukohale anda ühiselamud täielikult üle üliõpilaste alluvusse koos vastavate fondide ja summadega remondiks, inventari muretsemiseks; valvurite, koristajate ja remonditööliste palkamiseks. Suuremad tööd, nagu sanitaar- ja kapitaalremont jäävad endiselt aga instituudi teostada.

Kogu see protsess peab algama niipea, kui on välja töötatud vajalikud omavalitsuse tegevust koordineerivad juhendid. Siinkohal pöördungi kogu instituudipere — tudengite, õppejõudude ja teenistujate — poole palvega aidata igati kaasa selle suure ürituse läbiviimisel.

Nüüd ei ole enam aega passiivselt asjade käiku jälgida, vaid tuleb ometi kord jagu saada meie Tööpunalipu ordeniga autasustatud instituudi nime määrijatest. **Kõiki ettepanekuid ootame TPI ametiühingukomiteesse, IV korpus, tuba 105.**

PAKUN VÄLJA KAASAMÕTLEMISEKS:

* **Ühiselamus elavatest tudengitest luua kooperatiiv, millel oleks juriidilise isiku õigused, pangaarve ja juhatus (majanõukogu).**
* **Ühiselamukooperatiiv koosneb sektsioonidest (korrustest), mille elanikud vastutavad oma sektsiooni materiaalsete väärtuste eest.**
* **Sektsioonid moodustatakse omavahel sobivatest elanikest ja koordineeritakse majanõukogu poolt.**
* **Ühiselamukoha eraldamine ja äravõtmine jääb sektsiooni üldkoosoleku otsustada.**
* **Sektsioonid on kohustatud vabale pinnale majutama instituuti sisseastujaid, kuid võivad nõuda neilt üüri.**
* **Sektsiooni liikmed saavad sisseastumisel toa ja ei ole kohustatud seda vabastama enne instituudi lõpetamist (v. a. eksmatrikuleerimisel ja sektsiooni üldkoosoleku otsusel ühiselamukohast ilmajätmisel).**

ANTS KOEL,
TPI üliõpilaste ametiühingu komitee esimees

*

P. S. Kuna ka toimetus on huvitatud ühiselamuprobleemide lahendamisest, kutsume seda arutama leheveergudel.

KASVATUSE PLANEERIMISEST

Esimene küsimus, millele on vaja vastust otsida, on küsimus sellest,

KAS ÜLDSE ON VAJA KASVATUST PLANEERIDA?

Kasvatuse all mõeldakse teatavasti eesmärgipärast tegevust isiksuse kujundamisel (käesolevas artiklis on juttu arusaadavalt ainult täiskasvanute kasvatusest — andragoogikast). Järelikult eitab ta stiihiat, isevoolu ning eeldab juhtimist.

Kasvatamisel ja juhtimisalasel tegevusel on üldse palju ühist. Mõlemad on seotud inimeste sihipärase mõjutamisega. Ometi on siin oluline vahe. Kasvatuse all pedagoogikas mõeldakse küll inimese käitumise juhtimist ja reguleerimist, kuid ometi ei ole igasugune käitumise juhtimine, planeerimine ega reguleerimine kasvatus. Ometi on juhtimisteooria elemente ja põhimõtteid võimalik kasvatuse suunamisel senisest hoopis rohkem rakendada. On ju ka andragoogika üks olulisemaid põhimõtteid see, et täiskasvanud inimese psüühika mõjutamine eeldab tema enda teadlikku ja aktiivset osavõttu sellest protsessist. Kui kasvatatav (nii nagu ka juhitav) jääb passiivseks, ei teki ka kasvatusprotsessi. Seda on eriti oluline rõhutada, sest üsna sageli mõistetakse kasvatamise all ei rohkem ega vähem kui «vägivalla tarvitamist» inimese vaba tahte kallal. Andragoogika selles mõttes erinebki kasvatusest traditsioonilises mõttes või laste kasvatusest, et

KÕIGE OLULISEM ON ENESEKASVATUS.

Siia lisan vana tõe, et üliõpilaste ja õppejõudude kasvatusprotsess on alati vastastikune. Lisaks on instituudi ja teaduskondade kasvatusplaanides ka õppejõudude ideelis-poliitilise taseme tõstmist ning teadmiste täiendamist planeeriv osa.

Eelöeldut arvesse võttes on nähtavasti võimalik rakendada kasvatuse planeerimisel kõrgkoolis niisuguseid juhtimisteooria põhimõtteid ja elemente, mis soodustaksid isiksuse arengut selle eesmärgipärase planeerimise kaudu. Planeerimine on teatavasti üks juhtimissüsteemi elemente. Siinjuures on aga oluline vahe selle tegevuse efektiivsuses, olenedes sellest, kelle jaoks plaan on koostatud — kas endale juhindumiseks või teistele kohustuslikuks täitmiseks.

Praegu tuleks ka pedagoogidel tõsiselt uurida juhtimist eesmärkide kaudu. Eriti kui filosoofiat, kui mõtteviisi, kui kontseptsiooni, aga ka metoodilis-rakenduslikku aspekti.

Siin sisaldub rida väärtuslikke põhimõtteid, mida tundub olevat vajalik ja ka võimalik rakendada:

◆ täpsustada kasvatuse eesmärke või taotlusi juhtimise eri tasemetel (instituudi, teaduskonna, kateedri ja õpperühma tase) nii, et madalama taseme eesmärkide täitmine kindlustaks kõrgema taseme eesmärkide saavutamise;

◆ fikseerida eesmärgid konkreetsemalt ning tuua nad lähemale tegevusprotsessidele;

◆ kontsentreerida tähelepanu tulemustele ning mõõta saavutatud taset;

◆ täpsemini jaotada eri taseme kasvatusjuhtide õigused ja kohustused.

Taoliste põhimõtete järk-järguline rakendamine peaks võimaldama tulevikus koostada kasvatusplaanid senisega võrreldes mõnevõrra konkreetsemad. Praegusel kujul on kasvatusplaanides fikseeritud ideelis-poliitilise kasvatuse üldine eesmärk, kasvatuse põhisuunad ning ülesannete (ürituste?) loetelu, ülesannetele vastavaid eesmärke konkretiseerimata.

Eesmärgi all JEK-s mõistetakse tulemust, milleni tahetakse jõuda teatud ajaks. Eesmärgi võimalikult täpseks formuleerimiseks tuleks võimaluse korral tulemus määratleda kvantitatiivselt. Kui ei, siis igal juhul kvalitatiivselt. Mõeldav on ka määratleda tulemuse saavutamiseks vajalik aeg.

Kasvatuse planeerimise kasuks taotluste kaudu räägib ka asjaolu, et nii tagatakse paremini õppe-kasvatusprotsessi ühtsus. See, et üliõpilase peamine kasvataja on õppejõud, praegustes kasvatusplaanides ei nähtu. Arvatavasti seda aspekti silmas pidades pannakse mõnikord kahtluse alla rühmajuhendaja vajalikkus. See teeb aga kasvatuse juhtimise mõnevõrra keeruliseks, sest sellisel juhul tuleb need taotlused viia iga õppejõuni (instituudi ja teaduskonna kasvatusplaan peaks olema iga õppejõu töö orientiir). Näitena võiks siinkohal tuua sellise kasvatusliku taotluse, nagu hoiakute kujundamine ja väljakujunenud hoiakute muutmine. Hoiakud kujunevad välja sotsiaalse keskkonna mõjul. Nende muutmisega rühmajuhendaja üksi vaevalt toime tuleb. Üksikute ürituste või meetmete plaaniga hoiakuid, suhtumist või väljakujunenud väärtushinnanguid ei muuda. Viga on selles, et meetmeid kavandatakse tagajärgede vastu, jättes põhjused kõrvaldamata.

Väärnähtuste põhjuste uurimine on omaette suur probleemide ring. Üks on aga selge: ka meie instituudis tuleb teha korralik diagnostika. See, et üliõpilane on ühiskondlikult passiivne, et õppe-distsipliini rikkumist loetakse normaalseks nähtuseks, et eksamile tullakse valdavalt spikriga näitab, et organism on haige. Kõrgkooli organismi haigusest, seal hulgas TPI omast, annab tunnistust ka suhtumine alkoholi tarbimisse. Ilma korralikult läbiviidud diagnostikata võib ainult mõlgutada mõtteid mõningate põhjuste üle — selle üle, et arvatavasti on üliõpilase muutnud sotsiaalselt passiivseks liigselt bürokraatlik kõrgkooli süsteem, kus kõik on rangelt ette kirjutatud ja valikuvõimalusi on minimaalselt, et loengukoormus on liig suur ning pole alati korrelatsioonis nende kvaliteediga, et eksameid või nendel nõutavat materjali on liiga palju (kas sellepärast tullakse igaks juhuks spikriga?). Muide, alkoholi liigtarbimise etteheidetega peab olema ettevaatlik, sest ega me ju tegelikult ei tea, missugune kontingent tarbib palju, missugune «normaalselt», missugune üldse mitte. V. V. Makarov Novosibirskist (EKO nr. 1 1987) jaotab kõik üliõpilased ja töölisnoored alkoholi tarbimise seisukohalt seitsmesse gruppi, millest olenevalt on diferentseeritud ka hinnanguid mõjutavad tegevused ja eesmärgid. Võib üsna suure tõenäosusega väita, et üldsõnaliselt formuleeritud ülesanded meie kasvatusplaanides — «Alkoholi kasutamise kahjulikkust selgitavate ürituste korraldamine allasutustes, teaduskondades ja õpperühmades» — märgatavaid tulemusi ei anna.

Niisiis on kasvatuse planeerimisel oluline

MUUTA EESMÄRGID KONKREETSEMAKS,

nende saavutamine reaalselt täidetavaks.

Eesmärkide formuleerimine on omaette raske ülesanne. Samal ajal on aga selge, et kommunistliku kasvatuse eesmärki ei saa kasutada otse tegevusjuhendina. Ta annab vaid orientiiri, tervikliku lähtealuse. Selles mõttes ei ole võib-olla üldse õige planeerida ja juhtida eraldi õppe-kasvatustööd ja kommunistlikku kasvatust? Sest ega igakülgselt arenenud isiksuse õige maailmatunnetuse kujundamise ülesannet ei saa jätta ainult ühiskonnateaduste hooleks. Veel vähem on seda õige teha kommunistliku kasvatuse plaanides sisalduvate «ürituste» kaudu. See on iga õppejõu ülesanne. Seda teevad õppejõud praegu ilma konkreetsete eesmärkideta, südametunnistuse järgi.

Andragoogika üks ülesandeid on kujundada ning arendada püsivat huvi teaduse, kultuuri, spordi, sise- ja välispoliitika vastu, arendada maailmatunnetust. Huvi teke eeldab inimese mingite vajaduste aktualiseerumist. Väljastpoolt saab seda suunata teabe vahendamise kaudu. Sellega tegelevad kultuuriülikoolid, üliõpilasklubi jm. klubid, õppejõud, rühmajuhendajad. Planeerimise seisukohalt on sellest aga ilmselt vähe. Kas on keegi näinud kasvatusplaanides vahendeid või ressursse selleks otstarbeks?

Eesmärgijärgse planeerimise üks näide võiks olla niisugune:

◆ **ÜLESANNE INSTITUUDI PLAANIS**
Parandada keelte oskust üliõpilaste ja õppejõudude hulgas.

◆ **ÜLESANNE TEADUSKONNA PLAANIS**
Luua keelte rahvaülikool, kindlustada materiaalse ja metoodilise baasiga

SÜGAV KULTUURIHUV I? MILLEKS VEEL SEE?

Ükskõik, kas avame päevalehe, lülitame sisse raadio või teleri, ikka satume teemadele, mis veel paari aasta eest täiesti olid tabud või üksnes pealiskaudselt ning vihjamisi käsitletud. Avanevad probleemid lendavalt poolt- ja vastuargumendid, paljastatakse, süüdistatakse ja kaitstakse ühtviisi ägedalt. Ehmatavalt, ei, rõõmustavalt palju on neid inimesi, kes meie elu valusate küsimuste üle valmis on mõtlema ja sõna võtma. SELGEKSRÄÄKIMIST NÕUDVAID ASJU on nagu paisu taha kogunenud nii rohkesti, et nendest käigupealt ülevaadet ei saagi. Nimetaksin ometi mõned, mis enam silma (või hinge) hakanud: Kirde-Eesti maapõue tulevik; kodumaise teaduse «lombakus», telepaatia ja radiesteesia; rahinsenerialade ebapopulaarsus, vuspsüühikate erinevus, rahvussuhted ja keeleprobleem Eestis, hõlmikpuu saatus; uue Ooperiteatri ja kunstigalerii asukoht; Rebala muinaspõldude tulevik Maardu karjääride pealetungi ees; koolid oma tuhande murega (õpetaja kui isiksus; õpilasomavalitsus; -hüljatud lapsed; hariduse ülim eesmärk; komsomoli roll; õpilase ülekoormus); inimeste loovus kui ühiskonna suurim rikkus; «tumedad» perioodid meie minevikus; unustatud suurmehed; alkoholi mõju; kirjaniku missioon; jõgede pööramine; üldine demokratiseerumine; lumesulamise aeg ja uutmine . . . .

MÕTTEAVALDUSTE LUBATAV ELAVUS ja avameelsus ongi tingitud kahest viimatimainitud nähtustest. Miski keeb, kobrutab, muutub, valmib. Meie valida on, kas osaleda selles passiivselt või aktiivselt. Oleneb meist kõigist (kuigi mitte võrdsel määral), kui kiiresti asjad paremuse poole liikuma ja revolutsioon oma positiivseid tulemusi näitama hakkab.

KAS KA TPI-s MIDAGI TOIMUB või on siin kõik nii ideaalselt korras, et uuendusteks pole mingit vajadust! Poliitring on arutanud Streljanõi artiklit; filmiklubi näitab (ammu juba!) uusi ja julgeid filme. Kindlasti on veelgi ringe ja klubisid, kus mõtteid genereeritakse, probleeme lahata ja lahendada püütakse. Ning oma mõju peaks elu üldisel elavnemisel olema ka õppetööle, eelkõige ühiskonnateaduste õpetamisele. Kahjuks toimub see kõik kuidagi varjatult, instituudi ajalehele ei ole keegi sellekohaseid kaastöid pakkunud. Huvitav, miks? — Mina esindan siinkohal TPI Teadusliku Raamatukogu väikest raamatupropaganda gruppi, kes jätkab seda tööd, mida TPI Raamatuklubi on kümme aastat teinud entusiastlikult ja täiesti ühiskondlikus korras. Suur ja hea uuendus oli seegi, et raamatukogu juhtkond lõi sellise struktuuriüksuse. Raamatuklubi on sellest peale küll nagu pooliti varjusurmas — ühe-kahe inimesega suuri ettevõtmisi läbi ei vii, raamatuklubi liikmed raamatukogust ja väljastpooltki on alati õla alla pannud. Miskipärast häbenetakse rääkida sellest, et kultuuri tegemine ja vahendamine midagi maksab — raamatupropaganda grupi käsutuses on ju vaid töötajate endi palk, ei kopikatki rohkem. Piletitega ja tasuliste kavadega üritusi raamatukogu teadupärast teha ei tohi — sellepärast tegutseb edasi ka Raamatuklubi kui TPI Üliõpilasklubi allasutus. Kolmandat liini pidi alluma veel Raamatuühingule — sealtkaudu saame lektoritele honorari, mõnikord ka ühingu kirjastatud raamatuid.

Kõik need mitmekordsed allumised ja kombineerimisvaevad esinejatele tasu maksmisel teevad küll peavalu, aga see kõik pole võrreldavgi peamise murega: MIKS TPI TUDENGTEMALE MÕELDUD ÜRITUSTELE EI TULE? Need üritused püüavad visalt, takistuste kiuste jätkata rahvavalgustuslikku missiooni, uskudes, et see sobib suurepäraselt uue vaimu ja vaimsuse sisse. TAHAME TIPIKATELE LÄHEDALE TUUA EESTI JA VENE RAHVA KULTUURILUGU, TAHAME NEILE TUTVUSTADA OMA INSTITUUDI HUVITAVAMAID ÕPPEJÕUDE, VAHENDADA KA MAAILMA HUMANITAARKULTUURI NING VÕIMALDADA KÕIGE SELLE JUURDE MÕNIKORD KÕRGETASEMELIST SÜVAMUUSIKAT. Muidugi ei unusta me oma raamatukogu ja selle fondide tutvustamist.

Nagu 30. märtsil toimunud kohtumisõhtul Harry-Hartvig Õiglasega ütles majandusteaduskonna laborijuhataja Imant KUIMET, on kõik see väga vajalik, et instituut poleks enam «predprijatije», vaid ALMA MATER uue vaimsuse mudeli formeerimiseks, tõelise haritlase kujundamiseks.

Kuidas on see meil tegelikkuses õnnestunud. Ürituste kroonikaraamatusse on külastajad registreerunud, kahjuks osaliselt poolikult, loetamatult. See raskendab tagasisidet. Glehni lossis 10. märtsil toimunud Villem Reimani õhtul registreerus 114 kuulajat. Oletame, et see hulk on representatiivne kuulajaskonna struktuuri üle otsustamaks (saal oli täis, ligi pooled ei vaevunud end kirja panema). Registreerunutest ainult 27 (alla veerandi) olid TPI-st, ülejäänud väljastpoolt. Nendest 27-st vaid 7 olid tudengid, ülejäänutest pooled raamatukoguhoidjad, viimased 10 teenistujad ja õppejõud. On teada, et pileti olid lunastanud vähemalt veerandsada TPI üliõpilast. Nad raatsisid kulutada küll 50 kopikat, aga ei viitsinud kohale tulla! Miks? Glehni lossi suure kauguse tõttu? Või huvipuuduse pärast? Kuna Kreuksi-nimelisele kultuuripaleele tuli segakoori «Noorus» eest tasuda, pidime piletid realiseerima, maksku mis maksab. Sai neid jagatud koolidele, instituutidele, mujalegi. Seal läks see imelihtsalt, kultuurihuvi pole rahva hulgas siiski täiesti välja surnud. Väljaspool tuli huvi ja tungi piirata, et tipikatele, kes viimasel minutil tulla otsustavad, ruumi jätta. Asjata nähtud vaev.

Saalis oli inimesi Haapsalust, Kadrinast, Rakverest, Harju rajoonist. Mart Laari ettekannet kuulati täielikus vaikuses, «Nooruse» laulud lisasid tihedale teabele emotsioone ja värve. Õhtu oli üks viimaste aastate huvitavamaid, tunnistasid ka kõik seitse kohal viibinud TPI tudengit. Selle järgi oleks võinud loota, et meie järgmisele üritusele tuleb neist igaüks juba kutsumata ja võtab sõbragi kaasa. Aga kohtumisel füüsiku, aimekirjaniku ja ENE peatoimetaja asetäitja H. Õiglasega ei tulnud mitte 14 ega 28, vaid 2 (loe: kaks) TPI üliõpilast. Kuigi üritus oli nimme nende pärast Laialt tänavalt instituudi peahoonesse üle toodud. Kohal oli endiseid ja praeguseid õppejõude, raamatukogutöötajaid, TPI vilistlasi ja üks Võru Raamatuklubi aktivist. Ja üritus toimus kõigest hoolimata kõrgel tasemel. Ettekandjat pommitasid küsimustega prof. Heinrich Laul, dots. Paul Plakk, laborijuhataja Imant Kuimet, raamatukogutöötaja Erna Toomaru ja ka üks kohalviibivaist tudengeist (ei jõudnud kahjuks tutvuda) — kui nimetada ainult kõige aktiivsemaid. Juttu oli nii makro- ja mikrofüüsikast kui ka üldinimlikest asjust.

Üks TPI ühiskonnateaduste õppejõude on eravestluses heitnud repliigi, et TPI-st võib leida ainult kultuuriheidikuid. Tahaksin sellele ägedalt vastu vaielda, sest poolteise napi tööaasta jooksul siin instituudis olen jõudnud tundma õppida paljusid laiade kultuurihuvidega inimesi valvuritest professoriteni. Muide, avastasin 1. okt. 1985. a. «Estonia» kontserdi saalis tehtud fotol meie rektori akad. Boris Tamme, kes püsti seistes aplodeerib värskele laureaadile Kalle Randalule... Vähemalt õppejõud ja suurem jagu meie teenistujaid ei tohiks seda halvustavat nime pälvida. Kuigi tundub, et säravamad isiksused on jõudnud kas pensionieani või üsna selle lähedale. Põlvkond-pooleteist nooremad kipuvad juba rohkem taustaga kokku sulama.

Aga tudengkond — seesama kogum noori inimesi, kelle kohta too õppejõud nii kibeda hinnangu oli andnud? Kui tunneksin neid ainult ükskõiksuse järgi, mida nad avaldavad spetsiaalselt nende jaoks korraldatud kultuuriürituste vastu, siis ühineksin vist pikemalt mõtlemata. Aga õnneks (või paraku?) puutun nendega kokku ka raamatukogus, bussis, tänaval, sööklas — ja vene ning eesti keele tundides, mida ma nendele pean andma.

Järgneb

ANNE-MALLE HALLIK

Jätkub Oskar Lutsu aasta,
alanud on naljakuu.
«Naer ei meie tervist laasta!» —
Hugo Hiibus, kes siis muu.
Sulg tal lendab nagu sprinter,
Lutsu-õhtust see konklaav:
Aili Leetva, Ülo Vinter,
Kuningas ja Tõnu Aav.

Näide pole vast kõige õnnestunum, kuid ta peaks iseloomustama kasvatusülesannete täitmise

MÕÕDETAVUST JA KONTROLLITAVUST.

Esimeses lahenduses vähemalt põhimõtteliselt. Kontrollitavus ja mõõdetavus tähendab tasemeid või elemente, millest lähtuda ülesande täitmise hindamisel mingi ajavahemiku järel. Mitte mingil juhul ei tohi neid «näitajaid» plaanilises (direktiivses) korras «alla anda», nii nagu seda rahvamajanduse juhtimise praktikas seni rakendatud.

Kui tulemused pole piisavad (eesmärgid pole saavutatud), tuleb plaani sisse viia muudatused, täiendused ja parandused, mis aitaksid plaanilised ülesanded realiseerida. Plaanide parandamine eeldab olukorra analüüsi, põhjuste väljaselgitamist.

Jõudsimegi järgmise põhimõtte juurde. Planeerimise teoorias on tuntud printsiip, et plaaninäitajad juhtimise eri tasemetel ning pika- ja lühiajalistes plaanides ei tohiks olla ühesugused. Paraku pole seda küll rahvamajanduse planeerimisel seni õnnestunud rakendada. Kui analüüsida meie kasvatusplaane, siis instituudi ja teaduskonna plaan langevad peaaegu sõna-sõnalt kokku, mõnel juhul on ülesanded täpselt ühte moodi sõnastatud nii instituudi, teaduskonna, kateedri kui ka rühmajuhendaja plaanis (näit. «Viia läbi poliitinformatsioone õpperühmades»). Eesmärke sõnastatud pole, keegi täitmist ei kontrolli. Üliõpilane teab väga hästi, et selline plaan on puhas formaalsus.

Instituudi plaan peaks oluliselt erinema teaduskonna omast, samuti peaks nähtavasti erinema plaaniperiood. Instituudi kasvatusjuhtide hinnangute kohaselt piisab instituudi tasemel viieks aastaks koostatavast plaan-programmist. Teaduskond ja kateeder koostaksid plaanid õppeaastaks. Võib-olla on kateedri tasemel see isegi liiga pikk periood, plaan tuleb üldsõnaline, vähe konkreetne (nagu ta praegu on). Igal juhul ei tohiks instituudi plaanis olla ettekirjutusi kateedritele, rühmajuhendajatele. Siin peitub üks põhjus, et rühmajuhendajail on kohustusi palju, õigusi aga vähe.

Kuidas suhtuda rühmajuhendaja poolt koostatavasse kasvatusplaani? Mõnel juhul dubleerivad sellised plaanid täpselt instituudi, teaduskonna ja kateedri poolt ette antud ülesandeid, tihti on seal ka suuresti omaalgatust. Kuid vastavalt planeerimise põhimõtetele on ikkagi ainult ürituste plaan,

MILLEST ÜLIÕPILANE ON KOHUSTATUD OSA VÕTMA.

Halvemal juhul suuresti formaalne, paremal juhul koostatud üliõpilasrühma ettepanekuid arvestades. Kuid kõik üritused, mis on plaanis, peavad saama täidetud, sest seda kontrollitakse. Tuleks kaaluda, kas rühmajuhendaja poolt koostatavat kasvatusplaani (või lihtsalt ürituste plaani) sellisel kujul on vaja. Asja parandamiseks on muidugi palju erinevaid variante. Võib-olla see peaks olema plaan-orientiir, mida pole vaja teatada «kõrgemalseisvaile organeile», kirjutatud ainult enda jaoks, vormistatud mitte ettenähtud spetsiaalsel plaani vormil, vaid enda jaoks, märkmikku või rühmajuhendaja päevikusse, kust võib vajaduse korral käepäraselt leida ka kõik muu rühma kohta vajaliku informatsiooni. Igal juhul ei tohiks taoline plaan olla ettekirjutus üliõpilastele, vaid arenguks vajalike võimaluste loomine, teede otsimine, alternatiivide leidmine nii kollektiivi jaoks kui ka igaühele eraldi.

HELGI-ANNIKA REISENBUK,
teenindusökonoomika kateedri dotsent

◆ **EESMÄRK:**
Keelte õpetamise tase lugeda saavutatuks, kui . . .
(konkreetsed kriteeriumid)

◆ **EESMÄRK**
Rahvaülikool on loodud kui . . .
(konkreetsed näitajad)

◆ **HINDAMISE ALUS**
(etappide kaupa):
Konkreetseks tähtajaks protsentides üliõpilaste õppejõudude arvust

◆ **HINDAMISE ALUS**
(näit. üliõpilaste ja õppejõudude osavõtt RÜ tegevusest).

LIIKLUSEST

Eesti NSV Kõrg- ja Keskerihariduse Ministeeriumi kolleegiumi istungil vaeti õppeasutuste liikluskomisjonide 1986. aasta tööd. Ettekande pidas ministeeriumi liikluskomisjoni esimees, ministri asetäitja **K. RINK.** Vaatamata kõigis õppeasutustes 1986. a. läbiviidud liiklusalastele õppustele, rikkusid süsteemi töötajad mullu liikluseeskirju 525 korral, neist 12 korral purjuspäi. Liiklusõnnetusi oli erasõidukijuhtide ja jalakäijate süül 12, hukkus 2 ja vigastada sai 20 inimest. Purjus liiklejate osatähtsus asetleidnud liiklusõnnetustes oli 16,7 protsenti. Põhiline liikluseeskirjade rikkumine oli üleliigne kiirus.

K. Rink märkis, et kasvatustöö üheks osaks peab saama süstemaatiline liikluskasvatus liiklusdistsipliini kindlustamise ja tugevdamise eesmärgil. Senisest suuremat tähelepanu tuleb osutada just jalakäijate ja erasõiduki juhtide liikluskasvatuse tugevdamisele, seda nii õppurite kui ka teenistujate ja töötajate osas. Siiani on rektoraadid ja direktsioonid suhtunud valdavalt ükskõikselt liiklusõppuste korraldajatesse ja läbiviijatesse. Eesti NSV Ministrite Nõukogu juures asuva liikluskomisjoni määrusega selle aasta veebruarist on töökollektiivide juhtidele pandud range isiklik vastutus liiklusohutuse tagamise eest, kaasa arvatud töökollektiivide liikmete-erasõidukitejuhtide liiklusdistsipliini tagamise eest. Edaspidi nõutakse iga surmaga lõppenud liiklusõnnetuse korral aru süüdlase töökollektiivi juhilt.

Probleem on selles, et 1986. a. sai Eesti NSV-s liiklusõnnetuste tagajärjel vigastada 1726 inimest, rahvamajandusele tekitati kahju umbes 15 miljonit rubla ja et raskete tagajärgedega liiklusõnnetuste arv suurenes eeskätt just kainete erasõidukijuhtide süül.

Ministeeriumi kolleegium tunnista salluvate õppeasutuste liikluskomisjonide töö rahuldavaks. Iga õppeasutuse liikluskomisjon peab edaspidi kontrollima kvartalis RAI liikluseeskirjade rikkujate kartoteeki ning rikkujad üle kandma oma kartoteeki. Rohkem peavad liiklusküsimusi valgustama õppeasutuste ajalehed ja seinalehed. Kui kellelgi on mõtteid liiklusõnnetuse parem korraldamise või muude liiklusküsimuste kohta, avaldage need!

T. NIRK,
ENSV Kõrg- ja Keskeriihariduse Ministeeriumi liikluskomisjoni aseesimees, TPI autokateedri dotsent

kuupilk

Igal kuul on minu jaoks tähendus. Märtsile on loodus usaldanud kevade võtmed. Märtsis olen ka ise sündinud. Kevade nägu märtsis oli tuuline, vihmane porine. Pikapeale kevade pale elavnes. Päike sulatas kevadveed vulisema ning sillerdas kõikvõimalikes värvides lustilikult vabadust otsivatele niredele. Märtsis oli ka palju vastuolulist. Külmatoat ja kevadkaunitar ei jõudnud kuidagi kokkuleppele oma võimupiiride üle. Külmakraade oli päevalgi, öödest rääkimata.

Kevad särab oma ülevuses, lakkamatus uuenemises ning jõulisuses. See ülevus ning jõulisus avab märtsikellukese oma tagasihoidlikkuses, sunnib pikalt rännuteelt tagasijõudnud suliskuubesid korda seadma oma hubasuse kaotanud pesakasti, paarilistki otsima, sest loodus on nõnda seadnud. Pajukassid uhkeldavad oma hõbedaste mütsidega, ikka rohkem on metsas kuulda rähni.

Märts oli sünnikuu Maarjamaa mehele, kes nägi ilmavalgust täpselt sajandi tagasi 7. märtsil. Temale oleme suuresti võlgu Eesti muusikakultuuri praeguse taseme eest. Pidagem kalliks NSV Liidu rahvakunstniku, helilooja H. Elleri elutööd.

Märtsi jäi veel üks tähelepanuväärne päev — naistepäev. Inimese elu ei saa sündida ilma naiseta, poleks meid, mehigi, ilma emadeta. Sellel emade, vanaemade, ämmade, abikaasade, pruutide, tütarde ja tütretütarde päeval oldi naiste vastu tähelepanelikumad. See oli loomulik ja vajalik, kuid tähelepanu ei vaja naised ainult naistepäeval. Naised on seda väärt, et neid pidevalt austataks. Ühtegi lille ei kasta me ju 2—3 korda aastas. Ja kastmiseta lill närbub. Kimbuke lilli ja kaine naeratus, mis võib olla lihtsamat? Kahjuks kipume seda unustama. Naine — ema on kindlalt seisunud pühamast püha — uue elu sünni lätetel. Nagu emake-loodus, nii tärkab ka naine talvisest unelemisest, puhkedes toimekana, võluvana ning salapärasena taas õide.

Ja TPI poistel on selles kaalukas osa.

Märts oli tõsine arupidamise kuu. Nõu pidasid õpetajad. Ühiskond ei ole rahul kooliga. Koolimured saavad alguse ühiskonna alustalast — perekonnast. Oma probleemidest rääkisid õpetajad põnevamalt kui argitööl. Vaevalt tudengilgi oleks midagi selle vastu, kui teadmiste ja hingetarkuse jagajaid, südamlikke õpetaja Laure oleks rohkem. Ühiskondki jääks rahule, sest ettevõtlikke Tootse ja vaimseid Arnosid on meile väga vaja.

Ettevõtlikkuse ja töökusega sai «Kalev» kõrgliigasse. Esiliiga põlv kestis 1473 päeva. Rahupõlve aga tahame kõik igavesena näha.

Kui keegi küsiks, mida ma kevadelt sooviksin, vastaksin: edukat kevadekülvi, sõprust, soojust ja tähelepanu inimestevahelistes suhetes, õitsvaid aedu meis endis ja meie ümber.

AIMAR NAGGEL,
TE-61

UUTE AUDITOORIUMIDE MÕISTATUS

ÜLIÕPILASE PILGUGA

Kindlasti on kõik tipikad rõõmustanud meie peahoone kena VI korpuse üle ning eks ole kiitust kostnud kaugemalt ja kõrgemaltki. Kahjuks on meil juba kurvaks tavaks saanud igast meepotist tilk tõrva leida. Muret tekitavad uued kaarauditooriumid, milles küll loengu lugejale ning kuulajale head tingimused loodud, kuid sellele, kes ka konspekteerida soovib, on olud sootuks ebasobivamad.

Teemat arutama paelus just see, et konstruktorilooja poolt polegi vist lauad nii kitsad mõeldud, nagu nad esialgu paistavad. Lähemal silmitsemisel selgub, et kirjutuslauad on kahekordsed ning vaevalt meie majandus sellist priiskust endale ilma otstarbeta lubaks. Välisel vaatlusel aga ei õnnestu sugugi selgeks teha, kas kitsas laud annab laiemaks venitada või mitte. Vahekäigud seda lubavad ning lahendus näikse üsna teravmeelne olevat.

Mõtted hiilisid aga kaugemalegi. Võib-olla on monteerijad liig pikkade kruvide keeramisel alumiste plaatide kinnitamisega ka ülemised liikumatuks teinud?

Tahaks valmistajate käest küsida, kuidas on asi tegelikult? Kas annaks üliõpilaste töötingimusi parandada või peab kõik nii olema nagu ta on?

HILLAR NUUT,
AO-61

TÖÖFÜSIOLOOGI PILGUGA

Üliõpilaste õppetööd on füsioloogid põhjalikult uurinud ja andnud palju soovitusi, millised peaks olema auditooriumid, seal asuvad istmed, lauad, tahvel, valgustus. Iste peaks olema kaetud pehme õhku läbilaskva materjaliga, on vaja, et jalgu saaks toetada. Elementaarne nõue on, et tudengi poolt kasutatava laua pinna suurus oleks piisav, vähemalt 40x60 cm. Vaja on, et oleks koht, kuhu üliõpilane saaks panna oma asju, näit. portfelli.

Kui vaatame meie uusima, VI õppekorpuse rida auditooriume, ei vasta seal olev mööbel kaugeltki tööfüsioloogia ja optimaalsete töötingimuste nõuetele. Hämmastama paneb kitsas laud (295—289 mm), kuhu ei mahu hästi isegi standartne paberileht (210x297), mis on vajalik konspekteerimiseks. Laua esiserv on kaugel pingist, mistõttu peab istuma kõveras. See omakorda suurendab oluliselt tudengi väsimist, vähendab töövõimet loengute vältel ning seega ka õppeedukust. Tekib küsimus, miks on selline mööbel meie uutes auditooriumides?

Ü. KRISTJUHAN

TULEVASI TEADLASI

Möödunud nädalal, täpsemalt 31. märtsist 2. aprillini liikus TPI-majas tulevasi teadlasi üle Liidu. Toimus TPI 37. ÜTÜ konverents. Esimene konverentsiintervjuu andis pildi, kui palju kust tulnuid. Vastaja: **organiseerimiskomitee esimees dotsent M. LOITVEE.**

*** Kui palju uurimisalasid konverents haaras?**

Töö toimus kolmekümne ühes sektsioonis. Esindatud olid nii ühiskonnateadused (partei ajalugu, teaduslik kommunism, filosoofia) kui tehnikateadused. Kirjade järgi oli 312 ettekannet 387-lt autorilt.

*** Kui palju ja kust oli külalisi?**

Kokku 11 kõrgkooli. Eestist osales peale meie veel ERKI. Väljastpoolt vabariiki oli palju esinejaid Minski RTIst, Irkurtski Polütehnilisest Instituudist, Azerbaidžaanist. Ka Baltikumist: Riiast, Kaunasest. Külalisettekandeid oli kolmekümne ümber.

Ülikool matsi ei riku??

Viimasel ajal on hakatud oluliseks pidama filosoofiaalast tööd üliõpilastega väljaspool auditooriumit. Sel õppeaastal **pakub filosoofia kateeder välja dispuudi teemal «Tunnetus, looming, kultuur».** Iga nimetatud kategooria on keerukas ja vastuoluline, sisaldades mitmeid probleeme.

*** Mis on vaimse töö kultuur?** Kas ja kuivõrd kujundab töötamine kabinettides, laboris, lugemissaalis tudengites selle harjumust?

* Tõeliselt intelligentne inimene tunneb pidevalt vajadust end harida, saada uusi teadmisi. **Kuid kas teadmiste hulk on intelligentsus?** Kas see, et diplom käes, on juba intelligentsus? Millised on intelligentse inimese tüüpilised jooned: ausus, kohusetunne, humaansus, tagasihoidlikkus? Kuivõrd on neid iseloomujooni võimalik kujundada kõrgkooliaastate jooksul?

*** Inseneriteadmised.** Mis need on, kuidas suhtub neisse üliõpilane? Kuivõrd vajalikud on tulevasele insenerile humanitaarteadmised?

* Ühiskonna ja inimeste potentsiaalne rikkus selgub erilmelises tegevuses, loomingulises lähenemises. **Kuidas mõtleb homne insener täna? Milline on tehnilise intelligentsi roll uutmises?**

Need on mõned väitlusteemad. Arutlus ise toimub aprilli lõpul. **Oma mõtted, ettepanekud ja arvamused palume saata filosoofiakateedrisse (III-206) konverentsi orgkomiteele.**

KULJUS

Tuttavatele, sõpradele ja vanematele

pakub TPI rahvatantsuansambel «Kuljus» oma kunsti 11. ja 12. aprillil Glehni lossis. Mida siis oodata?

Ansambli vanem MEELIS SIRENDI:

11. APRILLIL KELL 16 on Glehni lossis traditsiooniline kontsert vanematele. Tahame oma emadele-isadele näidata, millega tegeleme. Eriti huvitav võiks see olla neile, kes varem meie kontsertidel käinud pole, iseäranis uute tantsijate vanematele. Kavas on läbilõige praegusest repertuaarist: eesti, vene, taga-karpaadi jt. maaderahvaste tantsud. Esinevad kõik kolm rühma, noorem sel hooajal esmakordselt. Peale kontserdi näitame külalistele Glehni lossi, räägime ansambli ajaloost ning näitame slaide tähtsamatest või huvitavamatest esinemistest. Plaanis on sisustada aega vanade tantsudega.

12. APRILLI kontsert on seotud vilistlaste kokkutulekuga. See on juubelite vaheline kokkutulek, tahame näidata, mida vahepeal teinud oleme. Sina võivad tulla peale vilistlaste ka ansambli muud sõbrad-tuttavad. Toimumiskoht ja kellaaeg on sama, **kell 16 Glehnis.**

Audients Glehni lossis

24. märtsil möödus 10 aastat lossi taasavamisest TPI Taidlejate Majana ning seoses sellega korraldas parun von Glehn koos Üliõpilasklubiga suurejoonelise vastuvõtu kõigile TPI taidlejatele.

Külalisi hakkas saabuma kella seitsmest. Uksel tervitas saabujaid Olavi Pihlamägi ning näitas teed riietusruumi. Lossi täitis õrn muusika, mida tekitas basseini juurde ülesrivistunud keelpillikvartett. See lõigi õhtu meeleolu. Kummardused, naeratused, tasane intellektuaalne vestlus.

Kostitati limonaadi ja küpsistega. Kui külalised olid majale tiiru peale teinud ja pudeli tühjaks imenud, kutsuti nad üles saali.

Parun von Glehn tervitas kõiki saabunuid ja tegi ettepaneku alustada õhtut ühislauluga. Esitati «Gaudeamus». Seejärel rääkis kauaaegne uurija K. Robert Nõmme ja Glehni lossi ajaloost. Meelde jäi huvitav fakt: praeguse «Nõmme» restorani kohal oli juba 300 aastat tagasi kõrts.

Järgmisena jutustas professor Ü. Tärno lossi taastamisest 1965—1976.

Esinejatest viimasena tutvustas parun von Glehn oma parimat sõpra Olavi Pihlamäge, kes rääkis lühidalt (sest publik ootas tantsu) lossi kasutamisest käesoleval ajal. Jälle laulsid koorid ning algas tants. Mängis ansambel «Defitsiit». Vaheajal naerutasid publikut Noorsooteatri näitlejad. Vastuvõtt lõppes marulise lõpupolkaga.

TIIT KOLK, taidleja.

13. APRILLIL

(mis pole küll reede) toimub **kell 20 TPI aulas kohtumine eesti humoristidega.**

Külas on:

PRIIT AIMLA,
VLADISLAV KORŽETS
ja
ansambel «HAMPELMANN».

Piletid saadaval alates **1. aprillist TPI Teaduslikus Raamatukogus** traditsioonilistes kohtades: Lai 5 õpikute osakond, Ehitajate tee 5 rõdu ja Kalinini 101 lugemissaal.

Pileti hind on 1 rubla.

TPI Teaduslik Raamatukogu
TPI raamatuklubi

ÕNNITLEME

Elektrisüsteemide kateedri dotsent

TIIT METUSALA — 50.

2. aprillil täitus esimene poolsajand Sinu eluteest. Instituudiga sidusid end 1956. aastal õppima asumisega ja kuigi 1961. aastal lõpetasid Sa hoopis Bratislava Kõrgema Tehnikakooli, olid samal aastal tagasi TPI-s — nüüd juba assistendina. Edasi — 1964. — vanemõpetaja, 1972. — dotsent. Vahepeale mahtus kaugõppe aspirantuur Leningradi PI-s ja tehnikakandidaadi kraad (1971). Sinu põhiaineteks on kujunenud elektrimaterjalid ja kõrgepingetehnika, teadusteemaks aga isolaatorite omaduste uurimine ja parandamine. Juba pikka aega oled olnud energeetikateaduskonna teadusprodekaan. Suur on Sinu panus unikaalse impulsspinge generaatori ülesseadmisel, mis võimaldab nüüd ka Eestis saada üle miljoni voldiseid pingeid.

Tänuväärne on Sinu tõsine ajaloohuvi, mis on aidanud valgustada nii mõndagi eesti elektroenergeetika ja vastavate spetsialistide ettevalmistamise ajaloos. Seetõttu on igati loomulik, et oled Eesti Energeetikamuuseumi ja TPI muuseumi teaduslike nõukogude liige ning instituudi ajalooraamatu kaasautor.

Kuna jutt kaldus huvidele, tasuks meenutada, et omal ajal olid usin kaugpurjetaja. Sinu roolitud jahi kiilu alla on jäänud Helsingi ja Rostocki rannaveed, rääkimata kodusest Väinamerest. Sellest ajast on pärit Sinu huvi mereteemalise filateelia ja kirjanduse vastu. Suviti võib Sind leida Mähel aiatööl. Kõige selle juures (või tänu sellele) oled suureks kasvatanud neli last, olles nüüd jõudnud vanaisa seisusse.

Vaikselt ja tagasihoidlikult oled teinud oma töid ja tegemisi. Sellegipoolest on need leidnud paarikümnel korral äramärkimist nii rektori kui ministri käskkirjades. Sinu poolt väljatöötatud uued isolaatoritüübid on tunnistatud NSV Liidu Rahvamajanduse Saavutuste Näituse kahe medali vääriliseks.

Tuntud on Sinu oskus rahulikult ja mõnusa huumoriga lahendada ka kõige pingelisemaid olukordi (nähtavasti tänu Sinu uurimustele kõrgepingelahenduste valdkonnas). Oled väärt seltsiline nii tööl kui puhkehetkel. Eks kinnita seda väärtust ka Sulle antud TPI kuldmärk ja medal «Mente et manu».

Soovime Sulle tugevat pärituult elupurjedesse, ilusaid purjeisid margialbumisse ja kõrgepingelist järgmist poolsajandit.

Sinu kolleegid.

MAAD JA KRUNTE

Anname teada, et Aianduskooperatiivis «Tipi» Laitses võib saada KARTULIMAAD ja SUVILAKRUNTI.

Soovijail pöörduda A-IV-101, telefon 53 80 45.

«ТАЛЛИНСКИЙ ПОЛИТЕХНИК»
«TALLINNA POLÜTEHNIK»

Trükikoda «Ühiselu», Tallinn, Pikk t. 40/42. Орган парткома, ректората, комитета комсомола и профкома Таллинского ордена Трудового Красного Знамени политехнического института. «Таллинский политехник». Типография «Ühiselu», Пикк, 40/42. Toimetuse aadress: 200108, Tallinn, Ehitajate tee 5, TPI, 3. hoone, tuba 304. Tel. 537-261. Адрес редакции: 200108, Таллин, Эхитаяте теэ, 5, ТПИ, 3 корпус, комната 304, тел. 537-261.

Tell. nr. 1021
MB-03741

Vastutav toimetaja
R. MIKENBERG